

חולין דף ל"ה

האוכל שלישי של תרומה עצמה הגמרא הביאה את שיטת עולא, שהאוכל חולין שנעשו על טהרת תרומה שנטמאו ונהיו שלישי, נפסל האוכלם באכילת תרומה. כעת אומרת הגמרא, שרבי יונתן אמר בשם רבי, האוכל שלישי של תרומה עצמה, אסור לאכול בתרומה ומותר ליגע. ומבארת הגמרא, שהוצרך להשמיענו את שיטת רבי יונתן ועולא. שאם היו משמיעים רק את עולא, הייתי אומר שדווקא מי שאכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה נפסל מלאכול אבל מותר ליגע, אבל אם אכל שלישי של תרומה עצמה ייאסר אף בנגיעה. ואם היו משמיעים רק את שיטת רבי יונתן, הייתי אומר שזה רק באוכל שלישי של תרומה. אבל האוכל שלישי בחולין שנעשו על טהרת תרומה, לא ייפסל לאכילה, לכן השמיעו את שניהם.

שלישי בחולין האם עושה רביעי ישב רב יצחק בר שמואל בר מרתא לפני רב נחמן ואמר, האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת הקדש, טהור לאכול בקדש. שאין לך דבר שעושה רביעי בקדש, אלא אם כן היה שלישי של קדש מקודש²⁴⁴. הקשה רמי בר חמא ממה ששנינו, שלישי שני לקדש ואין שני לתרומה בחולין שנעשו על טהרת תרומה. והרי שמה זה לא קדש מקודש ופוסל את האוכל להיות שני? אמר לו, הנח לתרומה כיון שטהרתה טומאה היא אצל הקדש, ושלישי שבתרומה נחשב שני לגבי קדש, ולכן גם פוסל את האדם. ומוכח כן מהמשנה בחגיגה, בגדי עם הארץ נחשבים מדרס לטמא פרושין האוכלים חולין בטהרה. בגדי פרושין מדרס לטמא אוכלי תרומה, בגדי אוכלי תרומה מדרס לטמא קדש.

אמר רבא, אין ראייה מהמשנה, ששונה הדין בטומאה מצוייה אצל מדרסות²⁴⁵, כיון שאצל שומרים טהרה

244 שמה ששלישי עושה רביעי בקדש היא מעלה דרבנן, שכן נכתב גבי מעלות דחומר בקדש (חגיגה דף כ:):
בחמש מעלות אחרונות וא' (שם כא:): שאין להם דררא של טומאה מדאורייתא, ותקנת חכמים בשלישי של קדש מקודש, ואע"ג שנלמד בקל וחומר ממחוסר כיפורים אינו קל וחומר דאורייתא, שהרי נלמד משלישי של תרומה, והוא עצמו לא כתוב במפורש, אלא אסמכתא בעלמא הוא. רש"י.

לתרומה חוששים שלא שמרו מספיק, ושמא ישבה עליהן אשתו נדה שהיא טומאה מצויה. אבל אין אומרים כן בפירות שאין טומאתן מצויה, ומה ששומר בטהרה לתרומה נחשב כשמירה לקדש. וממילא עדיין קשה קושיית רמי בר חמא שגם שלישי של חולין עושים טומאה בקודש. ורב יצחק יסבור שאף בפירות אומרים שטהרת תרומה היא כטומאה לקודש כמדרס.

חבית יין ששפכו לתוכה רביעית של תרומה
הקשה רבי ירמיה מדיפתי, האם בפירות טהרת תרומה נחשבת טומאה אצל הקודש, והרי שנינו במשנה בחגיגה, ביהודה נאמנין עמי הארץ על טהרת יין לנסכים אם אמרו טהורין הן²⁴⁶, אבל לא נאמנים לומר שהחבית טהורה לתרומה. ואם אמר 'הפרשתי לתוכה רביעית ששמרתיה בטהרת קודש הראוי לנסכים' נאמן על כולם, ומקבלם כהן ושותה. וממה שיין התרומה לא מטמא את רביעית הקדש ששפך לבפנים, רואים שאין אומרים בפירות שדבר ששמר בטהרת תרומה נחשב טומאה היא אצל הקדש? אמר לו, שם הדין שונה שהואיל והם מחוברים, מתוך שנאמן על הקדש נאמן גם על תרומה.

הקשה רב הונא בר נתן, ממה ששנינו, השני שבחולין מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה, והשלישי שבחולין מטמא משקה קדש ופוסל אוכלי קדש. באלו חולין אמרו? בחולין שנעשו על טהרת הקדש. הרי שיש שלישי בחולין כשנעשה על טהרת הקדש? עונה הגמרא שיש בזה מחלוקת תנאים. שמצינו תנא הסובר שאין שלישי בחולין, ששנינו בברייתא, חולין שנעשו על טהרת קדש, הרי הן כחולין, ואין באין לכלל שלישי. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר, הרי הן כתרומה שהראשון והשני טמא בהן, והשלישי פסול ואינו טמא לעשות רביעי אפילו בקדש.

דם שחטיטה אינו חשוב כמשקה להכשיר
למדנו במשנה שלרבי שמעון, אף שלא יצא דם על ידי שהשחטיטה הכשירה את הבשר לאכילה הכשירה גם לטומאה. אמר רב אסי, אומר היה רבי שמעון

246 האמינו חכמים כדי שלא יהא כל אחד הולך ובונה במה לעצמו ושורף פרה אדומה לעצמו. אבל על התרומה אין נאמנין אלא בשעת הגיתות והבדים. עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין דתרומה – הרי זה לא יקבל הימנו. רש"י.

שחיטתו מכשרת, ולא דם²⁴⁷. ומביאה הגמרא ראייה ממה ששנינו במשנה, רבי שמעון אומר הוכשרו בשחיטה. ולכאורה הכוונה בשחיטה ולא בדם? דוחה הגמרא, הכוונה כשאין דם הוכשר אף בשחיטה. עוד ראייה מביאה הגמרא ממה ששנינו, אמר להן רבי שמעון, וכי הדם מכשיר, והלא שחיטה מכשרת? דוחה הגמרא הכוונה וכי דם בלבד מכשיר? אף שחיטה מכשרת. עוד ראייה מביאה הגמרא ממה ששנינו, רבי שמעון אומר, בהמה שמתה מאליה, דמה אינו מכשיר. וניתן לדייק משמע שדם שחיטה מכשיר? דוחה הגמרא, הדיוק הוא שאם נהרגה דם חללים מכשיר. שואלת הגמרא, אם כן היה להשמיע שדם שחיטה אינו מכשיר, וכל שכן דם המת? עונה הגמרא, הוצרך להשמיע בדם המת, שהייתי אומר שאין הבדל בינו לבין דם חללים, לזה השמיע שאינו מכשיר.

עוד ראייה הגמרא מביאה, שאמר רבי שמעון, דם מכת בהמה אינו מכשיר. משמע שדם שחיטה כן מכשיר? דוחה הגמרא, שהדיוק הוא שדם חללים מכשיר. שואלת הגמרא, אם כן למה השמיעו שדם מכה אינו מכשיר שיאמרו דם שחיטה אינו מכשיר, וכל שכן דם מגפתו? עונה הגמרא, שהייתי אומר שדם מגפתו יכשיר כדם חללו שאין הבדל בין מת כולו למקצתו, לזה הוצרך להשמיע שאינו מכשיר.

דס של פסולי המוקדשים מותר בהנאה
 שואלת הגמרא, מדוע רק דם חללים מכשיר
 שהוזכר בו לשון משקה בכתוב: "ודם חללים ישתה", הרי גם בדם שחיטה נאמר: "על הארץ תשפכנו כמים"? עונה הגמרא, מהכתוב השני למדים להתיר בהנאה דם של פסולי המוקדשין לאחר שנפדו. שהייתי אומר שכיון ואסורים בגיזה ועבודה דמם יזדקק לקבורה, לזה השמיע שהוקש למים המותרים בהנאה.

שנה תנא דבי רבי ישמעאל, נאמר: "ודם חללים ישתה" פרט לדם קילוח שיוצא לאחר השחיטה שאינו מכשיר את הזרעים כיון שאינו דם הנפש.

247 ונפק"מ שאילו נפל דם שחיטה על הזרעים – לא הוכשרו, דלא מיקרי דם שחיטה 'משקה'. רש"י.

